

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 450 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Calcul diplomatic greșit!

Toată suflarea românească urmărește cu o minuțioasă atențiune, că România cum va profita la încheierea păcii balcanice de împrejurări și care-i sunt prospectele la sfârșitul războiului? Din interviurile bărbaților celebri ai României, din tonul presei și ținuta oficială peste tot, se poate cu siguranță concluda, că România a fost tot așa de surprinsă de învingerile coalițiilor din Balcani, ca și monarhia Austro-Ungară. România n'a fost de loc în curat cu situația Turciei, cu atât mai puțin cu planurile îndrăznețe ale Bulgarilor și Sârbilor. Deși cheltuiește mii și sute de mii pentru întreținerea unui sistem estins de informații asupra situațiilor din statele vecine ei, România n'a știut ce se pregătește la dreapta Dunărei, cu atât mai puțin a fost în clar cu forța armată și diplomația șireată a vecinilor ei. Vedea, că și în România e tot același sistem în vigoare la apăsarea carierelor diplomatice, ca și la noi. Boerii și bogătanii, cari au parale multe și n'au ce face cu ele, sunt angajați de stat în servicii diplomatice. Statul, care are consuli, ambasadori și reprezentanți în toate țările, care cheltuiește sume fabuloase, ca acești reprezentanți să-l reprezinte mai luxurios decât o țărișoară cu atâtea îndatoriri își poate permite, — e vesel, dacă reprezentanții lui peste sumele provăzute, pot cheltui și din a lor și astfel în locurile cele mai gingașe ajung de regulă oameni cu capul mic dar punga mare a căror nepricepere, ne interesează numai în astfel de cazuri se vede în toată golătatea. Aceștia nu fac în statele unde sunt trimiși, decât reprezintă la ocazii țara, care și-a pus în mâinile lor de mulțori viitorul. La banchetele diplomatice,

la spectacole de ori ce natură ei își iau partea lor de leu. În felul acesta nu văd nimica, ce se petrece în jurul lui. Căci nu totdeauna dă Dumnezeu și pricepere, acelaia, care are parale și mai ales acelaia, care are multe parale.

Așa s'a putut întâmpla, că diplomații României n'au văzut nimic nici în Bulgaria, nici în Turcia, nici în Sârbia. De când s'a anexat Bosnia, s'au început între statele balcanice fine pertractări diplomatice. Regii lor și-au dat întâlniri, miniștri lor au ținut conferențe, tot aparatul lor diplomatic a fost în funcțiune continuă, aproape doi ani palam et publice, și numai ceti trebuiau să știe cej interesați din comunicatele oficiale și semi-oficiale ale celor patru state și puteau ști, ce se pregătește. Își poate oricine închipui câtă muncă diplomatică, militară s'a îndeplinit din cele patru colțuri a peninsulei balcanice, până acest bloc a putut năvăli ca un singur stat peste patru hotare în țara turcului. Și până ce s'au efectuat toate acestea a durmit diplomația României — ca și a noastră. Conzuli, ambasadori, atașați militari, șpioni, negustori oficiali toți și-au ridicat lefurile fixe și laterale, și-au cheltuit veniturile proprii în țară străină și au durmit somnul morții. Vor mai fi scris ei acasă cam în felul acesta: O apropiere sârbo-bulgară exchisă, — pentru că e cu mult mai mare ura de rasă a acestor popoare. Muntegrinul e viclean — e și la dispoziția Rusiei și a Austro-Ungariei, căci ambii îl subvenționează. Grecul e sleit n'o să cuteze a se mai rătoi după bătaia de acum câțiva ani dela Domokos. Toată idea unei confederații balcanice împotriva turcului e o îndrăzneală plâsmuire a unei fantazii prea multicolore. Încât pentru Turcia, nu e de ce să ne

temem. Ea e puternică. Doar a cucerit lumea odată pe vremea lui Selim și Soliman și are vre-o 50 milioane lucitori.

Cu un cuvânt războiul balcanic, care în definitiv tae adânc în foarte interesele de stat a României, a fost plănuț fără ca ea să aibă idee. Diplomația șireată a Bulgariei a eludat-o intenționat, căci altcum trebuia să o invite și pe ea, după ce și România are interesul său de ordin material, teritorial și comercial în Balcani, dar în cazul acesta rolul conducător îi revenea României, ceace Bulgaria n'a voit să admită.

E foarte natural, ca România să nu participe la un războiu, la care n'a fost poștită. Dar aceasta neparticipare încă nu înseamnă, că ea să-și desconsidere și pe mai departe interesele ei mai ales, că și acum, dacă s'ar amesteca cu trupele în Balcani, s'ar schimba îndată fața războiului, și la tot cazul, că nu în favorul vecinilor ei. România are multe chestii controversate cu popoarele din sud, dintre cari cele mai principale sunt de bunăseama stabilirea graniței din sudul Dobrogei, situația economică, culturală și politică a românilor din Bulgaria și Sârbia, precum și chestia aromânilor din Macedonia și Epir, pe cari statul român nu-i poate lăsa pradă învingătorilor. Rusia, Austro-Ungaria au recunoscut, că România e de aproape interesată la regularea multor chestii controversate în Balcani. E întrebare numai că confederația celor patru state întrucât vor lua aceasta în considerare și cum vor apăsia interesele României la regularea chestiilor balcanice. Din multele comunicate, câte s'au publicat în cursul acestor câteva luni, reese limpede, că România recompensații teritoriale nu va căpăta. Bulgaria nu e aplicată a ceda Ro-

mâniei nici chiar Silistria, ceea-ce pentru posesiunile ei din Dobrogea și mai ales pentru drumul la mare e de cea mai capitală importanță. În schimb Danev — a asigurat-o, că Bulgaria renunță într-o formă solemnă pe vecii vecilor la Dobrogea, — dacă s'ar putea renunța așa ușor pe o eternitate la idealul unui popor. Tot de natura aceasta vor fi recompensiunile celorlalte ale României. Românii din Balcani vor căpăta drepturi și libertăți naționale specifice — bunăoară cum am căpătat noi legea de naționalități din 68 — și cu aceasta se încheie șirul acelor mari recompensiuni, pe cari România le așteaptă dela victorioșii săi vecini. Că aceste asigurări de o tratare omenească a românilor din Peninsula balcanică ce preț pot avea, și-o poate ori-cine închipui?

E aproape sigur deci, că România din războiul balcanic va eși cu niște asigurări goale, cari nu vor ajunge nici-când să fie traduse în fapte și pretinsele ei compensații sunt de natură efemeră și fără valoare. Neputincioasa ei diplomație va voi se înțelege, ca să le prezinte și pe aceste, ca pe niște biruințe naționale, pentru-ca să mulcomească opinia publică revoltată, dară e clar, că aceste pretinse învingeri sunt beșici de sopon, cari se sparg îndată ce le atinge o suflare mai

vehementă. România n'a înțeles momentul, când se întrevină, fie cu aliații, fie împotriva lor, și momentul acesta amar va să se răsbună încă în viitor. Căci acum în loc de două mari puteri, va fi icuită între trei state puternice, cari de bunăseamă, că nu-i sunt tocmai pretinoase. Ce să mai zicem, că cu prilejul multor convenții diplomatice și militare cu Austro-Ungaria ori Rusia, n'a putut stoarce nici drepturi nici favoruri pentru mulții români din aceste împărății. Va fi norocul ei, dacă războiul se va continua, ceea-ce e tare probabil, căci sunt prea mari divergențele dintre beligeranți, și astfel va putea repara încă greșelile fatale, pe cari diplomația ei le-a comis de astădată.

Puterea armată a Rusiei.

Acum, când diplomația rusească a apucat pe cărări atât de piezoase și periculoase, încât în tot momentul poate produce o încăierare europeană, nu va fi fără interes să vedem puterea armată a temutului colos dela nord. Mai înainte însă, să asemănăm datele statistice ale celorlalte puteri mari europene, cu ale Rusiei.

În timp de pace Rusia are 1 milion 320.000 ostași; Germania 600.000; Franța 500.000; Italia 295.000; Austro-Ungaria 394.000.

Datele aceste sunt destul de elocvente, ca să ne arate preste ce masă horribilă de oameni dispune Rusia, și cât jertfește pentru provederea ei.

Mulțimea aceasta enormă de ostași e împărțită în 37 corpuri; 78½ diviziuni sunt pedestrași, 28 diviziuni călăreți și 607 baterii (de tunuri). Sototind acum o diviziune de pedestri din 20.000, o diviziune de călăreți din 3500 ostași, vom avea 1.560.000 pedestri și 98.000 călăreți, cari la oaltă formează 1 milion 658.000 de oameni. Dar până acum am socotit numai ostașii activi și rezerva mai tinără; rezerva cealaltă peste care dispune Rusia ne dă contingentul de circa 2¼ milioane; sau mai pe scurt Rusia în timp de război poate pune în arme 4 milioane de oameni, toți ostași, disciplinați.

Se înțelege, că în timp de război, nu poate trimite pe câmpul de luptă pe toți ostașii, cari știu mânuși pușca. Anumite cauze pretind reținerea unei însămnate părți din armată, astfel trebuie să rețină un contingent proporționat cu deosebire prin orașe, cari să sustină ordinea publică și să steie gata, ca să nu-i surprindă inamicul; o parte trebuie să apere hotarele periclitare de dușman, trebuie să grijească de drumurile și căile ferate dela spatele oștirea. Tot asemenea trebuie să subtragem trupele, cari deplinesc lucrările necesari pentru susținerea armatei; astfel trupele, cari provăd armata cu nutremăut și munițiuni, cari îngrijesc de bolnavi, și răniți; lucrători mulți sunt de lipsă prin fabricile, cari produc munițiile, în arzenale etc.

La cas de război european, Rusia cele 5 corpuri de armată, cari le are în Siberia probabil, că nu le va putea trimite pe câmpul de luptă, deoarece-ce China și Japonia, — după-cum se aude — mobilizează și astfel Rusia-asiatică nu poate rămânea neapărată. Dar chiar și când n'ar fi adevărate svonorile aceste, Rusia poate fi pregătită la așa ceva în ori-ce moment, prin urmare, în Asia trebuie să aibă armata gata. La cazul, când ar aduce

FOIȚA.

Niculae.

Venise Văsălie Corcolea des de dimineață la cancelarie. Încă nu se începuseră „orele oficioase” și el bătu la ușă, așteptând zădarnic să-l poștească cineva înlăuntru.

— Bună dimineața, zise Văsălie în sfârșit, intrând mai întâiu cu capul și uitându-se cu grijă la domnul notar. Îi era teamă, că-l dă pe ușă afară la vremea aceasta.

Di notar însă nu numai că nu-și ridică ochii de pe hârtiile, pe cari scria câte ceva, dar nici nu răspunse nimica. Era semn, că Văsălie poate intra, ceea-ce și făcu acesta și se așeza cu grijă pe lavița lungă și îngustă de lângă perete. Domnul notareș își vedea mai departe de lucru și se părea, că nu l'a observat pe Văsălie, ce sta cu răsufarea potolită, de teamă să nu supere pe domnul cu scrisorile. Apoi își plimba ochii prin odaie, uitându-se mai ales la talpa de fier a lămpii, ce sta sus pe un stelaș și prezenta o măiastră împletitură de bălauri, cari se înghiți-au unii pe alții.

— Hm, gândea Văsălie, blăstămate ființe. Ce capete, ce fălci, ce dinți! Să te ferească Dumnezeu! Aștia se coboară din

norii, când umblă vremea a ploaie. Vai de capul nost! Și îndată sări cu gândul la multele primejdii, câte îl așteaptă pe om aici pe pământ. Câte boli, câte fiară, câte întâmplări!

Îi jucau ochii în lacrimi și doauă stau tot gata să i-se desprindă și se pornească pe obraz la vale. Văsălie simția slăbiciunea ochilor, își prinse mâneca dela cămașă și dase de vre-o câteva ori pe obraz, ca deodată cu fața să-și aducă și ochii în rând, cari pe urmă erau atât de roșii, încât de departe se vedea, că n'a durmit noaptea de loc.

— Dar ce-i? întrepruse deodată dnul notareș tăcerea, în care celalalt era sălășluit cu gândurile lui, ca pe o iarnă înainte.

— Am venit, zise Văsălie sculându-se cu anevoie în picioare, că mi-a făcut muierea...

Tăcu. Părea că-i e rușine de aceea, ce voia se zică și se uita în pământ. Miroso tare a vinars și se răzima cu o mână de masa din colț.

— Ei și ce ți-a făcut? întrebă domnul, punând o carte mare, verde pe masă. Era matricula, în care scria pe cei născuți. Omul nost se așeza domol pe laviță și zise aproape șoptind:

— Un ficior.

Iară s'a făcut tăcere, căci domnul se apucase a scrie.

— De câți ani ești?

Cel întrebat tresări și se făcea, că n'a auzit întrebarea, la care nu s'a așteptat.

— Ești surd? strigă domnul notar. De câți ani ești?

— Voi fi zău... grăbi celalalt a zice, cam... în postul Sănpetrului... Is deodată cu a lui Săvu Donului.

Domnul era în curat cu cine are aface și fără a mai întinde vorba, umplu rubricile, pe cum gândea el.

— Cum îl chiamă pe copil?

— N'are nume Dle. Că vezi numai azi noapte l'a adus Dumnezeu.

— Măi omule, eu n'am răgaz să stau cu tine de vorbă aici. Doar știu și eu atâta, că n'o să se nască cu nume! Aceia vreau să zic, ce nume vrea-i să-i dai?

— La așa ceva nu m'am gândit dle. Vezi cum mi-am uitat?

— Am închinat cu moașa, cu muierea câte un pahar, că Dumnezeu să mi-l țină! După atâtea fete...

— Îndată te dau afară, zise notariul mănios. Ți-am spus, că n'am răgaz să stau cu tine aici.

— Ma duc atunci să întreb pe Raveca, răspunse Vasălie, punând mâna pe palarie.

— Dar aici nici să nu-mi mai pui piciorul! Și domnul notareș voia să închidă matricula.

— Iartă-mă dle. Fa bine pune-i Dta un nume cum găudești. Unul de asta de-al nostru.

și armatele aceste în Europa, fiind-că are numai o linie ferată, ar ajunge prea târziu la destinațiune, ori nu s'ar putea întoarce acasă la timp.

Fiind-că în Persia încă nici acum nu e liniște, de aici încă nu va putea aduce ostași mulți. În Caucaz, unde poporul de veacuri se luptă contra absolutismului rusesc, neșmintit va trebui să oprească un corp de armată.

Subtragând acum toate corpurile de armată, cari nu pot intra în foc rămân 56 diviziuni pedestri, 22 diviziuni călăreți și 430 baterii de tunuri.

Aici numai atâta trebuie să mai amintim, că Germania are 48 diviziuni pedestri, 25 călăreți; Austro-Ungaria 46 diviziuni pedestri și 11 diviziuni călăreți.

Soarta războiului atârna mult dela înțimea mobilizării, iar ca aceasta să se poată face, trebuie să fie cât mai multe linii ferate. O privire asupra hartei Europei, ni-e destul ca să vedem, ce rămasă e Rusia și în privința aceasta.

eta.

Corespondințe.

Sosirea episcopului dr. Frentz acasă.

— Raport special. —

Hățeg, 10/12 1912.

Dacă în zilele nouoase și întunecate de iarnă vieța ni-se pare tristă și apăsătoare, evenimentele de recreare și mângâiere sufletească apar ca niște oaze înflorite într'un deșert pustiu. Un adevărat eveniment de o epocă însemnată pentru ținutul Hățegului, va rămânea numirea de episcop

al vicarului nostru a Il. Sale dr. Traian Frentz, căci decenii poate secole vor trece până-când se va mai înălța din preoțimea acestui vicariat de el chiar șef — unul la înaltul grad al episcopiei. Acest eveniment doare să-l schițez pe scurt pentru cetitorii „Unirei“.

Deși nu se știa cu siguranță, că Ilustratarea Sa va sosi azi Marți totuși multă lume din multe părți a alergat pentru întâmpinarea arhierului care după cât se vede în bună-tatea inimii, dragostea în zelul apostolic — nu va rămânea de Preaiubitul înaintaș Il. Sa Vasile Hossu.

Întru întâmpinarea lui au mers până la granițele vechiului Ardeal curatorii din Hățeg, Emil Socaciu protonotar orășenesc și dr. Ioan Hică, avocat precum și părintele Ieromonah Man, acest apostol neobosit al regenerării spirituale dintre români din părțile aceste.

La Piski a fost întâmpinat de părintele protopop al Orăștiei I. Petean cu toată preoțimea tractuală precum și alți intelectuali din Orăștie ca d-na dr. Erdélyi, apotecarul Demeter, fratele Ilustrității Sale căpitanul Corneliu Frentz și alții al căror nume mi-au scăpat din memorie.

La Bretea i-au eșit înainte întru întâmpinare parohul Vulcanului dr. Nicolae Brănzeu, și alți preoți din Jiu.

La Sânta Mărie—Orlea a fost întâmpinat de toată preoțimea tractului vicarial salutat cu toată dragostea de numita preoțime prin rostul notarului districtual I. Nicolescu parohul Tuștei. Tot aci s'au adunat spre întâmpinare mai mulți preoți din tractul Ulpei-Traiane în frunte cu harnicul și zelosul protopop Nicolae Muntean.

La Hățeg la primit pe peronul gării Spectatul Dn Musny Béla primarul orașului dimpreună cu conducătorii tuturor oficiilor

afătoare în acest oraș, însoțit de mulți orășeni — cari fără deosebire de neam și lege au grăbit a saluta pe noul episcop urându-i toate cele bune dela Dumnezeu. După răspunsul episcopului între urale de bucurie și glasul campanelor dela toate bisericile din Hățeg întreg publicul pornește spre oraș în frunte cu noul arhieru. Pe frumoasa stradă dela gară până la piața mică, elevii tuturor școlilor în frunte cu profesori și profesoarele formau un frumos cordon de ambele părți.

În piața principală lângă biserica gr. orientată și banca Hățegana îi salută într'un avântat și bine simțit discurs P. On. Dr. Cornel Popescu protopopul gr. or. al districtului Hățeg. După răspunsul episcopului i-se ofer donă buchete frumoase din flori naturale unul din partea drăguței fetițe Doina Bontescu și unul din partea d-șoarei Mărioara Nicolescu.

La casa vicarială îl salută în numele curatoratului bisericii: Dr. Gavril Suciu primcurator, avocatul afacerilor noastre bisericesti. Îmi pare rău că din admirabilul salut abia sfârșitul am putut să-l prind deoarece sunetul campanelor pe cei mai departe nu ne lăsa să-l înțelegem, remarc din salutul său implorarea milei Domnului peste noul arhieru, ca se guberneze cu dreptate și stricteță.

După răspuns Episcopul intră în biserică unde face adorația s. Euharistii de câteva minute în genunchi iar la eșire corul îi cântă Întru mulți ani Stăpâne!

După aceea a urmat o mică gustare la casa vicarială, servit cu amabilitate de bunele surori a Il. Sale Dna Gruesc și Dra Lucreția.

Sara a fost un banchet de peste 100 persoane la hotelul „Mielul de aur“. Se înțelege că toastele nu au putut lipsi. Ma-

— Asta nu-i treaba mea, răspunsă acela scurt și sta cu peana plecat peste carte, gata să incheie.

— Zi-i Niculae, zise deodată un strein, care intrase tocmai, când cei doi nu se puteau înțelege, că ce nume se capete copilul.

— Că bine zici zău răspuse Văsălie vesel

— Are să se bucure nevasta, vorbi apoi mai mult pentru sine. Și Sfântul Niculae Doamne, câte n'a mai făcut! Are să se bucure! Parcă și pe un moș al ei tot Niculae...

— Bine, bine! Poți merge! Și dl notares îl intrerupse brusc, făcându-i vânt să-și cam vadă de drum, căci nu mai are trebuință de el.

Văsălie să sculase și porni acum cu pași și mai nesiguri către ușă, după care dispăru, trântindu-o tare la eșire.

Afară simția cum aerul din cancelarie l'a târbăcit și mai rău.

— Ei, borborosi el în mers către casă, ce noroc cu străinul acela! — Dumnezeu să-l țină. Hm, batăr de lași îi întrebă cum îl cheamă, de unde-i? Doamne ce om prost mai sunt! Să nu-mi vină în minte! — Coti pe după o grădină și porni pe un gruiu la deal — către casa lui! Suișul îi cobori toată oboseala în picioare și trebui să se țină de un palant, că de abia îl mai slujiau pterile.

— Are să se bucure Susana, când i-oi

spune, că pe băiat îl cheamă, ca pe un moș al ei. Parcă așa spunea ea, că l'a chemat pe un strămoș al ei? Ion, Gheorghe. Die e plin satul — las să mai avem și un Niculae, ca și Sfântul Niculae să mai caute din când în când la noi păcătoși — că zău rău să mai fac și bucatele astea de o vreme încoace.

O lacrimă i-se pornise iarăși pe obraz la vale, pe care omul nost o lăsa se meargă până-ce îi picura pe piept, după-ce îi trase o vargă sclipitoare pe obrazul stâng. Mergea apoi la deal, tot ținându-să de cele garduri ale oamenilor, căci acum simți numai ce blăstămate au fost cele câteva păhărele de rachiu, după o noapte nedurmită.

— Era mai bine dacă mergeam mâne, bolborosi el din nou. Adecă, ce mai știi, poate așa a fost să fie! Mâne nu era acolo streinul, nu-i dam numele Nicolae și sfântul Niculae încă nu ne avea în paza lui.

Se pomeni tot la gândurile de mai înainte, cu cari intra cu un mare sgomot pe porțiță ș'apoi pe ușe în casă.

— Să te bucuri nevasta mea! Să te bucuri. Îți zic! Nu-i vorbă, că nici fecior ca al meu, dar i-am și dat un nume!

Se puse se șeză.

— Vai bată-te satano, așa te duci tu prin sat? Ce vor fi zis oamenii?

— Oamenii? Ce-mi pasă mie de oameni, când mi-a dat Dumnezeu un fecior, ca Niculiță al meu?

— Ce spui? Doar nu i-ai dat numele?..

— Niculae?

— Doar n'ai chiar prostiț?

Se uita bolnava sălbatec la el.

— Ba chiar Niculae. Doar și un moș al tău parcă spuneai...

— Nu ți-am spus, că prostul aceasta mă bagă în pământ? Nu ți-am spus?

Se uita nevasta aprinsă la moașa.

— Și cu acesta se trăiești o viață, bată-i Dumnezeu, că îmi vine să fug în lume, să nu mă mai vadă nime.

— Dar tu nevastă? zise moașa sarind la patul ei și prinzând-o de mâni, pe cari le scutura, bolnava tot gata să deie în cineva, pe care îl ajunge.

— Lasă-mă, lăsați-mă! Strigă cât putu. Vasile se scula și el și alerga în ajutorul moașei, care nu o putea calma pe bolnava.

— Să ești de aici, striga nevasta, când îl văzu lângă ea. Să te duci blăstămatule! Voi să se ridice în pat.

— Dar tu Susano! Dar ce-i cu tine?

Tremura Vasile, de i-se băteau dinții în gură. Și era teamă acum de o primejdie și mai mare.

— Măi calicul și coldănu! Ce nume i-a găsit la copil! M'a pus într'un șir cu Niculae cel prost, cu Niculae festaniilor și cu Hop Niculae! Acum mai este unul, al meu. Plângea nevasta de mânie.

— Tu nevastă vezi, am gândit... Nu știa sârmanul Vasile nici ce să zică, căci acum văzu și el, că în tot satul erau numai cei trei Niculai.

Întâiu a toastat protopopul Nicolau Muntean pentru pontific și regele, ca factori cari au dus în îndeplinire cauza bucuriei noastre denumind de episcop pe Dr. Val. T. Frentin, a vorbit apoi părintele L. Man pentru episcopul, primarul Musnay tot pentru episcopul, totodată a arătat cât de mare e bucuria orașului Hațeg când vede că din preoțimea lui se ridică oameni la astfel de trepte înalte.

A vorbit Dr. Gav. Suciuc avocat pentru reprezentanții oficiilor politice reprezentati atât de frumos la aceasta bucurie a credincioșilor gr. cat. din Hațeg.

A vorbit avocatul Dr. Victor Bontescu cu mult avânt despre preoțimea română căreia îi dorește ca precum bisericile scunde și întunecoase românești au fost înlocuite cu biserici înalte și pompoase, cu turnurile ridicate sus spre cer, dorind ea tot așa să se înalte și preoțimea în cultură și dragoste de neam, ca așa să se ridice cât mai sus spre sfere mai înalte și așa se tragă acolo și turma lor încredințată.

Au mai vorbit mulți. Așa protopopul Dr. Cornel Popescu pentru prosperarea bisericii românești; părintele Dr. Brinzeu pentru Mănăstirea Prislop și restaurarea ei completă prin neobositul ei conducător.

Ilustritatea Sa la orele 10 mulțămind tuturor pentru dragostea arătată, promite că totdeauna își va aduce aminte cu drag de Hațeg și se va nuzi a înainta interesele lui, și se depărtă.

Fie aceste sărbători încununare de nădejdea legată de ele.

Pe Joi se așteaptă aci o mare deputațiune de clerici și mireni, cari sosesc din Lugoj, sub conducerea Rever. d. canonic George Popovici, ca să-și prezinte omagiul nou denumitului episcop. În Bănat mai ales

e mare bucuria, că în sfârșit s'a urcat pe strălucitul scaun de Episcop și un fiu deal lor. Ajută-le Dumnezeu, ca bucuria să le fie deplină.

I. N.

Reviste.

Afaceri interne. De când cu eschiderea opoziției din parlament proiectele de lege, prezentate guvernului să pertractează repede și fără nici o discuție. Asă de pilda proiectul referitor la înființarea gardei parlamentare a fost primit de Camera în unanimitate atât în generat, cât și în special.

Austro-Ungaria. În turbureala acestor zile critice, ca un fulger a venit știrea despre dimisia ministrului comun de războiu cav. de Aussenberg și a șefului statului major al armatei Schemua. Deși se afirmă că retragerile acestea s'au făcut pe tema personală, totuși convingerea generală e că partida favorabilă războiului a biruit față cu cei cari doriau pacea. În locul lui Aussenberg a fost încredințat cu conducerea ministerului de războiu generalul Kropatkin, iar locul lui Schemua îl va ocupa baronul Conrad de Hötendorf, agreatul prințului moștenitor.

România. În sfârșit dl Dr. Danef, președintele sobraniei bulgare, a sosit la București, și a fost primit cu toate onorurile. A fost în audiență la M. Sa Regele Carol, la dl Maiorescu președintele conziliului de ministri și la alții. Rezultatul acestor întrevederi se înțelege, că e taină, atâta se știe, că dl Danef a plecat foarte mulțămuit dela București. În acelaș timp s'a spus, că România n'are lipsă de nici o compenzațiune, o singură rectificare a frontierei, care o va pune în posesia a unui modest teritor dealugul Dunării. Atât și nimic mai mult. Dl Danef a declarat unui ziarist, că aceste două state au neîncunjurată lipsă să trăiască în bună armonie, de vremece sunt avizate una de ajutorul celeialalte.

Anglia. După cum se știe ambasadorii marilor puteri vor ținea o conferință la Londra. La aceasta conferință se va discuta chestia Albaniei cu hotarele ei, chestia portului reclamat de Sârbia la marea adriatică, chestia insulelor din marea egea ocupate de italieni și greci, soarta insulei Creta și a portului Saloniki.

Macedonia. Barbariile, pe cari Grecii le fac contra fraților noștri din Macedonia nu mai au margini. N'a folosit nimic protestul guvernului dela București, nimic adunările de

— Înloc să-ți vină și lui în minte, dacă eu nu-s acolo, că e mai bine, dacă se îndreaptă după oamenii cei harnici...

— Dar lasă-l dragă, doar a zis numai așa, zise moașa oprind-o cu mâinile, nu cumva să se ridice din pat. Făcu un semn lui Vasile, care sta tremurând și sfios, după cele ce le auzise dela boreasă: — Chiar așa! Niculae în tot satul numai trei erau, aceia pe cari îi pomenise nevasta infuriată și își blăstăma prostia din cancelaria.

— Ce măgar! Numai dracu l'a adus și pe ticălosul acela în cancelarie! O să mi-se mai bolnăvească și nevasta!

Vasile eși mulcom afară cu gândul hotărât, ca să schimbe, ce-a făcut.

Merse cu degrabă la fântână, se spălase din troacă pe obraz, beu o găleată de apă, își scutură picioarele și mâinile, apoi porni îndărăpt câtră cancelarie. La început mergea legănându-să, dar aierul răcoros îl înviora tot mai mult și când ajunsese la cancelarie era aproape treaz. Venise ca furtuna, se prăpă-

dească pe domn și pe primar și tot, dar când puse mâna pe cleanță îi veni mintea în cap și zise smerit.

— Iartă-mă die, Gheorghe am vrut să-i zic la copil, nu Niculae.

D-le notar se uită crunt la el:

— Știi ce-i sfânta Scriptură? Vezi așa nu se schimbă nici o iotă în cartea aceasta. Ș'acum eși, că n'am răgaz.

Se apleca dl iar deasupra mesei și Corcolea eși. Pleca la popa.

— Îți ar locul din Gruet părinte, hai cu mine ori fă ceva. Niculae nu vrea nevasta. E bolnavă, poate muri. Îți ar și pe cel din Coastă...

Veni popa la cancelarie. Începu a vorbi cu d. notareș ceva nemțește. În ușă sta Corcolea cu pălăria în mână și capul în pământ, așteptând cu inima tremurătoare ce va fi.

— Fă bine d-le notareș! Ți-aduc un stângen de lemne, ai milă, că vezi m'am greșit.

— Apoi bine! hi-i dar George oricum vrei, dar apoi să te ții de cuvânt.

— D-le, dar așa om mă crezi pe mine? Se uita mânios la d. notareș.

— Apoi mai stau să-l scrii în protocol?

— Ba nu, zise domnul, acolo rămâne așa, dar D-ta pentru aceea îi poți zice și... Cum ai zis?

— George!

— Așa, George.

Și Corcolea eși fericit și vesel, că vezi a făcut după voia nevestii și îi poate zice George lui Niculae. Pe uliță sta să fugă de bucurie, ca să s'ajungă mai iute acasă, să-i spună Susanii, ce nume i-a dat copilului, chiar pe cum îi cheamă pe primarul de acum al satului. În graba cea mare de abia se uita la trecători, cari îl tot întrebau de câte ceva și îi mai dau câte-o bună ziua. Ba nici pe d. notar sta să nu-l audă, care striga pe fereastră cât putea după el.

— Apoi bagă de seamă Vasălie, că de abia mai am două brațe de lemne la casă.

I.

NEUMANN M.

furnizor imperial & regesc cameral și de curte,

Cluj, piața Mátyás király 14.

Pardesiu dela 32 Coroane în sus.

(48) 35-44

Mare asortiment de vestminte bărbătești,
de juri și de fete.

Catalog se trimite gratuit și francat.

Costume de modă dela 36 Cor. în sus.

protestare aranjate consecutiv la București de Liga română și de societatea fraților macedoneni. Guvernul grec a răspuns, că nu știe nimic de astfel de barbarii și a încredințat pe trimisul României la Atena, că va cerceta și va pedepsi pe vinovați. Vorbe și iar vorbe. Tinerimea noastră universitară dela Graz, Viena și Cernăuți a protestat cu toată tăria contra acestor barbarii, și când a venit rândul universitarilor din Budapesta și coloniei macedonene, dl căpitan de poliție a găsit, că timpurile sunt prea critice, ca să se facă demonstrații contra unor state străine. În același timp grecii și bulgarii continuă a se purta cât se poate de ticăloșește față de ținuturile ocupate.

Bulgaria. O telegramă din Sofia vestește, că cei patru regi balcanici, se vor întâlni în zilele proxime în Saloniki. Regele George al Greciei e deja acolo, în scurt vor sosi și Ferdinand al Bulgariei, Petru al Sârbiei și Nichita al Muntenegrului. Se speră, că cu prilejul acestei întâlniri să va restabili bunăînțelegerea între statele balcanice.

Apropos de Saloniki! Dr. Danneff, întrebat de un ziarist, că al cui va fi Saloniki, a răspuns: Înainte de ce m'aș declara asupra întrebării, că a cui va fi Saloniki, a Bulgariei și a Greciei, trebuie să observ, că până acum e tot a Turciei. Când va înceta starea actuală și se va fi încheiat pacea, — se va vedea.

Concurs.

În conformitate cu decretul Venerabilului Sinod arhidiecezan ținut în 22 Novembre 1906 p. IX deschidem în Blaj un curs de șase săptămâni pentru evalificarea cantorilor, cari încă nu au diplomă de cantor, precum și pentru aceia cari doresc să-și câștige evalificarea prescrisă pentru cantori. Cei ce doresc să fie primiți la acest curs să-și înainteze cererea prin oficiile parohiale și protopopești acestui Consistor arhiepiscopesc până în 15/2. Ianuar 1913.

Cursul să va începe Sâmbătă 1 Februar 1913.

La rugare să se alătore:

1. Extras matricular de botez.
2. Atestat dela oficiul parohial al comunei bisericești, în care primește slujba de cantor, ori în care locuiește.

3. Alte documinte referitoare la slujba bisericească de până aci și la pregătirea școlară.

La acest curs vor fi admiși:

1 Numai acei aspiranți români gr-cat. cari vor dovedi, că au împlinit cel puțin 18 ani ai etății și sunt deplin sănătoși.

Toți candidații înainte de începerea cursului vor fi vizitați prin medicul arhidiecezan, spre care scop în 31 Ianuar 1913. trebuie să fie în Blaj.

2 Cei ce au auz muzical și au glas limpede.

3. Cei ce știu ceti și scrie bine cu litere latine, și știu ceti și cu litere cirilice.

4. La cererea pentru a fi admisi la cursul cantoral să alătore timbru postal de cel puțin 40 fileri, și să arete precis numele comunei unde să se trimită rezoluția, cum și posta ultimă.

5 Taxa pentru instrucțiune este 20 coroane, iar taxa examenului de evalificațiune și a diplomei 10 coroane, suma acesta de 30 coroane să va plăti la înmatriculare și dela plățirea acesteia nu să dispenzează nimie.

Blaj din Ședința consistorială ținută în 10 Decembre 1912.

Noutăți.

Cătră cetitori. *Apropiindu-să sfârșitul anului rugăm cu insistință pe toți abonenții noștri sa-și reguleze abonamentele restante, cari pentru noi formează baza existenței, și să și-le renouiască din vreme, trimițându-ne prețul încă în luna primă, pentru că altcum vom fi nevoiți a le sista expediția foil. Preferim să avem abonenți mai puțini, dar să n'avem datorii.*

Congregația comitatului Alba-inferioară e convocată în adunarea generală extraordinară pe ziua de 20 crt.

Știri literare. Din prilejul aniversării de 100 ani dela nașterea lui George Bariț, d. dr. Ioan Lupaș a adunat în un volum de 158 pag. câțiva din articolii scriși de Bariț prin feluritele foi ce redacta ori la cari, colabora. În articolul introductiv dl Lupaș relevă mai ales calitățile escelente de ziarist și istoric ale lui Bariț. Volumul apărut în editura Asociațiunei se vinde cu 1.50 cor.

Academia populară. Mercuri în 11 Decembrie la Academia noastră s'a ținut interesanta prelegere asupra Istoriei Bizanțului, dela vrmele cele mai vechi până când Sultanul cel mare, Mohamed al II lea a încălecat în s-ta Sofia. Prelegătorul dl. Aur. B. Gajia, a scos la iveală în largi linii toate frământările, neliniștile, zbuciumările și intrigele de neînchipuit pentru omul laic, — ce băntuiau la curtea urmașilor marelui Constantin, în Constantinopolul enigmatic al tuturor vremilor, — până când, putrezit în temeliiile sale, a trebuit să cadă. Dl prelegător a știut câștiga atenția publicului, ce asculta cu atenție tragedia Bizanțului; — și încheind cu „știe Dumnezeu, că acum ce se va mai alege de acest oraș, pătat cu atât sânge și dorit de atâția cuceritori;” — publicul l-a aplaudat cu căldură. Expunerea a fost înscăpă de vre-o 40-50 chipuri proiectate, interesante și instructive.

Coroane eterne. Părintele Moise Brumboiu cu soția Eugenia din Tohanul vechiu au dăruit din incidentul trecerii la cele vecinice a ficei lor Felicia — fondului „Masa studenților din Blaj” cor. 20; fondului „Ziaristilor români” cor. 20 și fondului „Masa studenților din Brașov” cor. 20. Total cor. 60.

Noile lege de dare. Așa de grele și nepricute sunt noile legi de dare și în consecință așa de greu de aplicat, că guvernul a hotărât să amâne intrarea lor în vigoare până la 1914, dând prilej până atunci celor chemați să le poată studia.

Se apropie sărbătorile! Și poșta încă se grabește a repeti sfaturile sale pentru espedierea mai sigură și mai grabnică a pachetelor postali. Să nu se facă pachete, decât în lădițe, ori învaluite în pânza sau hârtie groasă, legate cruciș cu spargă și sigilate cu ceară. Bani și giuvaericele să nu se pună în pachete, iar adresa să se scrie pe pânză ori pe lădiță cu cerneală, ori să se lege de pachet o bucată de carton gros cu adresa completă. Se recomandă foarte mult, ca și în pachet să se pună adresa, pentru-ca în cas când s'ar rupe ori pierde să se cunoască destinația. Numai în cazul când pachetele postali intrunesc condițiile aceste, poșta ia responsabilitatea pentru ele. Dar în cas când un pachet cu de ale mâncării umblă din poștă în poștă până-ce alimentele se corump, atunci cine răspunde? — întrebăm noi.

Funerariile lui Caragiale. Joi d. p. au fost depuse spre vecinică odihnă remășițele pământesti ale neintrecutului prosator și autor dramatic, pe cari l-am avut noi, a neuitatului Ioan Luca Caragiale. Cu toată vremea de iarnă, era frig și ninge, în fața bisericii sf. George din București se adunase foarte numărös public, care doria să mai revadă pe autorul, care le procurase atâtea ceasuri de veselie. În interiorul bisericii e catafalcul, ce nu se mai vede de coroane și flori. Se remarcă coroana foarte frumoasă din flori naturale, trimisă din partea M. S. Reginei României. La 2 ore se începe serviciul bisericesc, oficiat de episcopul Nifon al Dunării de jos, asistat de un preot și un diacon. După terminarea serviciului religios vorbește d. Take Ionescu în numele guvernului și a partidului conservator democrat, d. Delavrancea în numele Academiei, d. Sadoveanu în numele Teatrului-național, dl Dragomirescu în numele universității și Procopiu pentru sindicatul Presseii. Apoi cortegiul se pune în mișcare. În piața Teatrului-Național vorbește d. Davilă și Floreanu și carul funebral trece înainte spre cimiterul Belu, oprindu-să puțin în fața Seminarului Nifon Metropolitul, unde elevii seminarist. au intonat un imn funebru. Ajungând în cimiter sicriul au fost așezat provizor în o groapă, împrennă cu osămintele părinților săi. La orele 5 trista ceremonie se termină și numărösul public se desparte pentru totdeauna de acela care a fost fala literilor și artei române și a cărui gândire profundă va fi pe veci admirată de aceia, cari l-au cetit și priceput.

Nu se mai dau pașapoarte pentru toți aceia, cari sunt obogați a face serviciul militar. E interzisă mai departe emigrarea tuturor acolora, cari sunt obligați la serviciul de arme. Și în urmă și pașapoartele eliberate până acuma pentru aceștia, după putință se vor retrage.

Necrolog. † Felicia Brumboiu, fca păr. Brumboiu din Tohan, elevă de cl. II-a civilă, după lungi și grele suferințe și-a dat nevinovatul sau suflet în mâinile Creatorului în 3 Decembrie n. în frageda etate de 13 ani. Rămășițele pământesti ale scunpei decedate au fost ridicate Joi în 5 Decembrie n. din casa rece a „Sanatorului maritim” din Techirghiol și depuse spre vecinică odihnă în cimiterul comun din Tuzla. Fie-i somnul lin și țărâna ușoară! — Condolențele noastre întristaților părinți!

Rubrică medicală.

Noțiuni de Bio-fiziologie anatomică cu aplicații la igienă.

(Continuare.)

(24)

Istmul encefalic cuprinde la rândul său mai multe părți: tuberculele quadrigemene, pedunculii cerebrali și păturile optice, mai cuprinde glanda pineală sau epifiza și glanda hipofizală, cari la om au foarte mici importanțe din care cauză nici nu ne vom ocupa de ele. Tuberculii quadrigemeni sunt patru mase de substanțe albe cu un nucleu cenușiu la mijloc (originea nervului optic), așezate deasupra apendicelui lui Sylvius. Tuberculele quadrigemene sunt cu totul acoperite de creierul mare. *Pedunculile cerebrale* sunt două cordoane albe, cari pătrund în interiorul creierului mare. Deasupra pedunculilor cerebrale sunt cele patru umflături, ce constituie tuberculele quadrigemene. În interiorul pedunculilor cerebrale se găsește acel canal numit apendicele lui Sylvius. Pedunculii cerebrali dau naștere în partea anterioară la păturile optice, cari sunt doi corpi bine individualizați și în regiunea aceasta apendicele lui Sylvius se lărgeste foarte mult și dă naștere la al 3-lea ventricol.

Mai departe acest canal se deschide prin două orificii numite orificiile lui Monro în ventricolele I și al II. Formate de emisferile cerebrale. Emisferile cerebrale numite și cerebral sau creier mare sunt în număr de două, una la dreapta și alta la stânga. Fiecare din acestea emisfere au formă ovală. Aceste emisfere cerebrale nu sunt libere ci sunt reunite între ele prin alte părți. La suprafața lor prezintă o mulțime de încrețituri numite circumvoluțiuni cerebrale din cari câteva sunt importante. Dacă avem un emisfer, pe el observăm o încrețitură numită scisura lui Sylvius, o altă numită scisura lui Rolando și în partea posterioară scisura perpendiculară, care e mai mică decât celelalte două; aceste încrețituri dau naștere la patru lobi: un lob temporal, unul frontal, unul parietal și unul occipital. Același lucru se observă la ambele emisfere. În afară de aceste șiruri sunt altele mai mici și mai puțin importante. Ele sunt foarte dese și se asemănă foarte mult cu celea de care am vorbit mai sus așa că trebuie un ochiu experimentat ca se le deosebească.

Emisferile cerebrale se întind foarte mult atât înainte cât și înapoi și acopere istmul encefalic și o bună parte din creierul mare. După cum am spus, aceste două emisfere reunite între ele prin două punți: una mai mare numită corpul Calos și alta mai mică numită Trigonul Cerebral.

Făcând o secțiune transversală prin ambele emisfere, observăm acestea două punți: corpul Calos, care e mai gros și mai important și Trigonul cerebral care e mai subțire. Dacă am face o secțiune direct printre celea două emisfere am vedea corpul Calos, care are forma curbă și dedesupt cealaltă reunire.

Trigonul cerebral. Între aceste două punți se găsește *septum lucidum*, compus din două membrane subțiri, alături una de alta. În interiorul creierului mare substanța cenușie e dispusă tot la margine. Cu toate acestea în interiorul emisferelor cerebrale se găsesc alte două mase de substanțe cenușie constituind *corpul striat*. Fiecare corp striat e alcătuit la rândul său din două porțiuni: o porțiune internă și alta externă. Ambele aceste porțiuni sunt de substanță cenușie. Porțiunea internă formează

nucleul codat, cea externă se numește nucleul *lenticular* iar porțiunea albă dintre cei doi nuclei se cheamă *capsula internă*. Substanța cenușie a creierului mare e constituită din celule nervoase. Care reunite în aceste substanțe cenușie au funcțiunile cele mai înalte. Celulele din această pătură au și ele o formă particulară. Așa se prezintă sub forma unor piramide dispuse cu vârful spre partea exterioară. Din vârful acestor piramide pleacă unele prelungiri, din corpul lor pleacă alte fibre, iar dela bază pleacă un singur fir, care constituie *cilindrul axil*. Aceste celule sunt celea mai importante, căci în ele se produc toate fenomenele psihice. Mai sunt și alte feluri de celule însă dintre toate celea care au forma unor piramide sunt celea mai importante.

Substanța albă formată din fibre de trei feluri: liniile ce pun în legătură celule din același emisfer numite *fibre de asociațiune*, altele ce pun în legătură celule dintr'un emisfer cu celule din celalalt emisfer numite *fibre comensurale* și în fine fibre ce es afară din creier numite *fibre externe*.

Desvoltarea sistemului nervos.

Sistemul nervos la început are forma unui tub absolut simplu format din o singură pătură de celule și numit *tub nervos*. Cu cât crește acest tub prezintă la partea lui superioară trei umflături. Cu cât înaintăm într'un studiu mai depărtat umflătura de întâi și cea de a doua se sugrumă în câte două, așa că în loc de 3 avem cinci vesicule cari dau naștere la encefal, iar restul acestui tub formează măduva spinării. Nu avem decât se presupunem că se îngroașă perețele tubului mai mult în partea posterioară decât în cea anterioară și din creșterea neegală a peretelui tubului nervos avem măduva spinării. Să vedem dacă putem face tot așa și cu celelalte părți.

Umflătura imediat în contact în măduva spinării formează măduva prelungită. De când peretele lateral și anterior crește, peretele posterior nu crește și avem bumbul rachidian. Vesicula a 2-a va da naștere pe partea anterioară la protuberanța anulară, iar pe cea posterioară la creierul mic. Fie umflătura aceasta în secțiune. Dacă peretele anterior se desvoltă mai mult, iar cel posterior se desvoltă excesiv de mult avem atunci din peretele anterior protuberanța anulară, iar pe cea posterioară creierul mic. Împărțirea creierului mic în 3 lobi se poate face cu ușurință și e un fenomen ulterior. Vesiculele din mijloc pe partea anterioară dau naștere la pedunculii cerebrali, iar pe partea posterioară la tuberculele quadrigemene și în sfârșit mai departe peretele tubului dau naștere la păturile optice.

Ca se terminăm și cu ultima vesiculă, aceasta vesiculă dela început se împarte în două și crește îndărăt spre partea posterioară așa încât am putea zice că avem două vesicule ce comunică prin două orificii cu vesicula păturilor optice. Ele se întorc îndărăt și tind a acoperi pe celelalte. Când le acopere atunci se unesc aceste două emisfere prin celea două punți. Ele prezintă câte o cavitate mare la mijloc. Peretele acestor cavități se îngroașe din ce în ce și formează celea două ventricule ale creierului mare. Substanța cenușie vine la periferie și substanța albă în interior, apoi în substanța albă se formează câte o măsuță de substanță cenușie.

(Va urma.)

Dr. V. Hăncu.

Partea Literară.

Noaptea sf. Bartolomeu.

După **BOLANDEN.**

Trad. de **Aurel B. Gajta**, profesor.
(Continuare.)

Planuri ucigăse.

Dela sosirea lui Coligny la curte pregătirile se făceau cu cea mai mare sîrguință. Carol IX era însuflețit pentru războiul cu Spania. Era vesel tinărul domnitor, că își va lărgi confinurile țării, va câștiga coroană germană și va fi cel mai puternic domnitor creștin.

Curtea spaniolă era înfricată de vestile din Franța.

Ecaterina de Medici s'a apropiat de nou de Guisei. Privea politica lui Coligny de periculoasă pentru Franța. Vedeă că admiratul are de gând să pună pe regele în fruntea protestantismului, care ar provoca cel mai sever război civil. La făcut de nou atent pe fiul său, că ia în seamă sfaturile. Carol însă arzând de dorul pentru un răzbiu cu Spania și după avutul teritor al Țărilor de jos n'a primit sfaturile mamei sale.

Pentru asta Ecaterina avea deosebită ură pentru admiratul. Lui ia atribuit toate însușirile rele ale regelui, — care de multe ori și-a uitat de sine și lui Coligny ia permis atari lucruri, pe cari mamei și sorei sale nu i-le-ar fi descoperit.

Ecaterina având în vedere bunăstarea patriei se cugeta cum ar putea depune pe admirat. Afla însă greutății enorme. Regele într'atâta iubea pe Coligny încât și cea mai mică vorbă rea la adresa lui l'ar fi supărat din cale afară. Afară de aceea politica lui o primeau din ce în ce mai mulți curteni. A câștigat pentru sine chiar și pe cei mai distinși bărbați din Spania.

Pentru aceea planurile Ecaterinei, prin cari ținea la ridicarea Franței și la delaturarea lui Coligny trebuiau ținute în cel mai mare secret. În secretele ei a introdus și pe concetățanul dânzei pe Albert Gondi din Florenza. Acest cavaler, pe atunci era primul camarad alui Carol, s'a distins la lupta dela Montcontour iar în 1573 a fost ridicat la rangul de general și era cunoscut sub numele de general Petz. Ecaterina se încredea în el. Adoptând principiile macchiavellismului era o adevărată unealtă în mâinile ei. El era gata la orice serviciu.

În Louvre domnea o tăcere adâncă. Regele s'a depărtat din Paris cu cavalerii săi pentruca să-și sature pofta de vînat. De cătră seară Ecaterina s'a dus într'o odaie, care era în legătură cu un ambit subteran secret. Ochii ei frumoși de altădată acum aveau o privire respingătoare. Era întristată și mînioasă. Se plimba cugetându-se prin odaie până ce n'a speriat-o un mic șgomot. Ușa secretă a coridorului s'a deschis și îndată apărui un bărbat cam înaintat în vîrstă. Privirea și înfățișarea lui îl tradară. Era un italian. Părăsi coridorul, a închis ușa, și în fața reginei a făcut un compliment. Aceasta i-a făcut un semn să se pună pe scaun.

Cîtva timp Ecaterina a stat tăcută ca și cînd s'ar îndoi să pășască pe calea începută.

Omula acela sta în fața ei așteptînd permisiunea să poată vorbi. Se vedeă a fi un om rezolut, cași cînd iar fi succes o întreprindere foarte mare.

— Vino mai aproape Alberto! a început Ecaterina pe italienește. Aici nu ne aude nimeni. Te-ai cugetat serios?

— Da, maiestatea Voastră!

— Și ai aflat o cale bună, că nu vom fi tradați?

— Da o cale care seamănă ca un mormînt, ce tace și înghite pe dușmanii maiestății Voastre.

Ecaterina a făcut un semn de retragere, ce se părea că tradează ceva. Italianul a observat, dar a tăcut.

— Așa departe am ajuns, zise Ecaterina, că păcatul în potriiva tronului și a patriei nici pe cale legală nu se poate încunjuța? Ce stări!

— Pentru cari maiestatea Voastră nu-i răspunzătoare, dar ai datorință să le delături.

— Nu, răspunzătoare? Eu? Te înșeli Alberto. Tu știi că după principiul nostru nu există păcat mortal, dar există greșeli politice! O atare greșală îmi îngreunează și conștiința mea. Uite numai, am frînt puterea Guiseilor și pe nemernicul de Coligny l-am adus aici la curte și l'am făcut magistrul regelui.

— Imi permit să vă spun, că înfrîngerea Guiseilor a fost o necesitate. Această familie puternică era periculoasă. Deci n'ai comis păcat!

— Îți mulțumesc Alberto! Cine ar fi presupus că Carol într'atâta să-și uite de sine încât să se încreadă singur numai în Coligny? Și că Coligny e în stare să-l conducă la o atare politică, ce se opune cu a Franței? Trebuie să rupem cu trecutul și pe popor să-l câștigăm pe partea familiei Valois? Pe mine mă doare că trebuie să cedez unui răsvrătitor bătrîn. N'am putut să nu mă amestec în afacerile de stat. Coligny e regele, — regele e învățacelul lui Coligny. În toată Franța azi nu poți zice altceva decît ori să taci ori să admiri pe marele Coligny. Ceeace nu i-a succes să facă cu armele hugonoților acum îi succede ușor, căci a subjugat cu totul pe regele.

— Dar îi dăm timp pentru asta, adanse Alberto.

— Orice acțiune dorește o executare repede zise Ecaterina. Consulul spaniol mi-a comunicat că Franța deja a promis ajutor Țărilor de jos împotriva Spaniei. Intre Coligny și prințul de Hollandia se petrec tractări mari. Pe baza unei ordinațiuni sosite din Madrid, consulul a ridicat jalbă și pe regele l'a amenințat cu război. Carol a răspuns simplu: „Noi nu ne temem. Spania poate face ce dorește”.

Ba Coligny sa înțelese și cu Venezia, ca să se refnoiască pacea cu turcii, căci în acest caz rezultatele luptei dela Lepanto ar slăbi Spania.

— Nu s'ar putea zise, că bătrînul și are celea mai bune intenții, zise Gondi. Dar maiestatea voastră s'a încredințat să termineți cu bărbatul, care a meritat moartea de mai multeori și la capacitat pe tinărul rege să îndeplinească atâtea ilegalități politice.

— Vorbește Alberto!

Venezianul a tăcut cîteva momente.

(Va urma)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cultura Creștină” revista profesorilor de teologie din Blaj. Nrul 19, cu următorul cuprins:

Redacția: Un nou Vlădică românesc. — Ariton M. Popa: biserica română unită în trecut și în viitor. — Dr Ioan Sâmpăleanu: Autonomia noastră bisericească (II). — Laurențiu Nicoară: Lupta noastră contra alcoolului. — Dr. Nicolae Brinzău: „Adevărul creștinismului”. — Senior: Note mici asupra cultului divin (Scrisoare V. Articol final). — Cronică: În jurul executării bullei „Christifideles” (ar.); Primatele Ungariei — numai mitropolit (ar.); Bulele de preconizare ale episcopilor (ar.); În jurul unei scrisori din Beiuș (ar.); Ne modernizăm! (ar.). — Cărți și reviste: Dr. Victor Bojor: Scara cerească (ar.); „Românul” (ar.); Flaviu C. Domșa: Icoane în stil bizantin; Cărți intrate la redacție. — Telefon.

„Cosinzeana” Nr. 49—1912, cu următorul cuprins: Radu Margean: Sânge rece, articol. Aurelia Pop: Cîntec de toamnă, poezie. Ion Agârbicean: Convorbire pretinească. Guy de Maupassant: Micuțul, nuveia, traducere. D. M.: Cronică documentară: Ceata, articol. T. Murășan: Ș-acum cînd ești departe, poezie. N. Iorga: Cugetări. Flori de o zi: T. Miron: Dări de seamă. Dr. I. T.: Concertele românești. A. P.: Ceva despre Marconi. ** O retificare. ** Un duel romantic. Cărți primite la Redacție scrisori dela Redacție. Ilustrații.

A apărut de sub tipar: „Cultivarea viei, manauarea vinului, morburile și vindecarea lor”, cu un conținut bogat, avînd 153 ilustrațiuni și 300 pagini de tipar. Se capătă la autor — D. D. Graur, inv. — Somlyógyórttelek, posta Krsznalidvég (Szilágy m.), cu prețul de 2 coroane + porto 20 fiteri.

La 10 exemplare comandate deodată se trimite 1 exemplar de onoare.

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**
Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA.**

Depunere de capital

favorabile se recomandă a să face la
Agentura băncii

GENOSSENSHAFSBANK
als Aktiengesellschaft, din **BLAJ**,
pe lângă 5 1/2 %.

Sumele deja depuse fructifică dela
1 Ianuar 1913 tot 5 1/2 %.

Darea o plătește banca. Oare oficioase: 8—12 și 2—1/24. [113] 2—3

Dionisiu Popp.

tâmplar în Aiud—Nagyenyed, Vizutca Nr. 3. execută prompt, iettin și artistic toată specia de lucrări de măsurit și strugarie, precum uși, ferestri, mobile pentru casă, mobiliatură pentru școli și biserici, amvoane și icoonestase.

Lucrările mele de bransa aceasta se pot vedea în biserica greco-catolică din Aiud.

(99) 6—26

Sculptor român.

In atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlăsculptori tâmplari și auritori în **Oravița română** (Oráviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112)3-25

La mormântul **Metropolitului Atanasie Anghel** întemeietorul **Unirii cu Roma**, discurs rostit de Dr. E. Dăianu, Blaj 1912.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-99.

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Ferencz-körút 29.

Consultanții dela orele 8-9 a. m. și 4-5 p. m.

(8) 47-52

Director-șef

Dr. Cosmutza.**SALVATOR**
asociație internațională de ajutorare.

Intemeiată pe sistemul de grupe ca și celelalte asociații de ajutorare. E însă

UNICA ASOCIAȚIA

care solvește ajutorul asigurat fără nici o detrageră, fie grupa completă ori ha. Solvește la caz de moarte deja după 2 luni de membie 25%, după 3 luni de membie 50% și după 4 luni de membie 75% din ajutorul asigurat; iar deja după 5 luni de membie capitalul întreg. Atestat medical nu se recere. Dacă un membru a solvit în tarso de caz de moarte 60% din capitalul asigurat, imediat i-se licidează întregul capital asigurat. De membru se primește ori care persoană în etatea de 15-80 ani. Se pot asigura ajutoare de 1-6000 coroane. Taxa de înscriere: 6-16 cor. Taxa anuală de membie: 4 cor. Taxa pentru fiecare caz de moarte 2-6 cor.

„SALVATOR“ e

UNICA ASOCIAȚIA

care din venitul curat anual împarte 25% între membrii; iar alte 25% le folosește pentru scopuri internaționale, culturale și sanitare. Prospecte și blanchete trimitem gratuit și franco. Primim și membrii, cari ar fi deja înscriși la alte asociații.

Reprezentanți harnici acceptăm în tot locul.

Reprezentanta generală pentru Ungaria

Timișoara (Temesvár) Josefín, str. domnească (Uri-n.) nr. 2. (102)10-7

O vișoară piesă populară în 3 acte de *Octavian Prie* (pag. 99). Se află de vânzare la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj 60 fl. plus 10 fl. porto.

Vatra familiară. Indemnuri și sfaturi pentru viața casnică. Cea mai potrivită carte pentru săteni! Cuprinde sfaturi creștinești și în o foarte frumoasă limbă populară. E editată de societatea de lectură a Clericilor din Seminarul Blajului. Se află de vânzare la oricare librărie românească. Prețul 30 bani.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fier pentru clopote a lui

Antoniú Novotny

în Timișoara-Fabric

41 48-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toacă de metal.

Prețurancuri ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU

Strada Cisnădiei 1-5.

Edificiile proprii.

recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de stăru și asig. populare pe speșe de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la

fieca anului 1911	K.	5,275,798-23
Capitale asigurate pe viață achitate		5,146,556-86
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1911	foc	127,788,744-
	vieată	10,981,322--

Fonduri de întemeiere și de rezervă cor. 2.520,492-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5) 128-7